

Asia: VN/3785/2024

Lausuntopyyntö: hallituksen esitysluonnos eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjanmaan kauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee rautatieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten lainsäädännön muutoksia.

Toimivallan siirtäminen ministeriöstä Traficomiin on kannatettava uudistus, sillä Traficom vastaa jo nykyisin lentoliikenteen ostoista ja aluehallinnon uudistuksessa virastolle siirtyvät myös aiemmin alueellisina toimivaltaisina viranomaisina toimineiden ELY-keskusten vastuulla oleva joukkoliikenteen suunnittelu ja hankinta. Traficom on luonteva julkisen liikenteen palvelujen valtakunnallinen toimivaltainen viranomainen.

Alueellinen junaliikenne palvelee ensisijaisesti alueellisia liikkumistarpeita, jotka ovat tyypillisesti lyhyempiä, usein toistuvia asiointi- ja työmatkoja. Valtion tulee jatkossakin säilyttää kokonaisvastuunsa alueellisesta junaliikenteestä ja turvata rautatieliikenteen rahoitus, jotta kilpailun avaaminen ei johda palvelutason laskuun ja sitä kautta edelleen alueiden saavutettavuuden heikkenemiseen. Lainsäädännön muutokset ja Liikenne12 -suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät saa johtaa ratainfran ja/tai raideliikenteen ylläpitokustannuksista ja kehittämisestä koituvien kustannusten siirtymistä valtiolta kunnille. Riskinä nähdään palvelutason heikkeneminen, ja julkisen liikenteen käyttäjien määrän väheneminen.

Puollamme esitettyä muutosta, jonka perusteella seudulliset joukkoliikenneorganisaatiot voisivat halutessaan hakeutua oman alueensa raideliikenteen toimivaltaisiksi viranomaisiksi. On kuitenkin huomattava, että kynnys junaliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävään ryhtymiseksi on HSL-alueen ulkopuolella korkea, sillä rautatieliikennepalvelujen hankinta edellyttää huomattavia

resursseja ja erityisosaamista, jota nykyisillä joukkoliikenteen toimivaltaisilla viranomaisilla HSL-alueen ulkopuolella ei ole.

Junapalvelujen hankintaan liittyy usein myös infrastruktuuri-investointeja, jotka liittyvät rataverkkoon, asemiin tai kalustoon. Tämän vuoksi on tärkeää, että riittävin asiantuntijaresurssein organisoitunut Liikenne- ja viestintävirasto voi järjestää omalla toimivalta-alueellaan myös alueellista junaliikennettä, jonka lähtökohtana on valtion ja alueen kuntien yhteistyö palvelujen suunnittelussa. Liikenne- ja viestintäviraston rooli on tärkeä alueellisen junaliikenteen järjestämisessä, sillä sen luonne on HSL-alueen ulkopuolella pääosin maakunnallista ja seutukuntien rajat ylittävää.

Pohjanmaan kauppakamari kannattaa kilpailun lisäämistä edistäviä toimia henkilö- ja tavarajunaliikenteessä. Suurin este alalle tulolle on junakaluston tilanne – uudelle toimijalle tai ulkomailla toimiville liikennöitsijöille investointikustannukset ovat suuret, sillä EU-maista poikkeavan raidelevyden takia Suomeen hankittua kalustoa voidaan käyttää vain Suomessa.

Erkkilä Paula
Pohjanmaan kauppakamari